

Załącznik
do Uchwały Nr 169/VII/2016
Rady Miasta Józefowa
z dnia 1 kwietnia 2016 r.

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY DLA MIASTA JÓZEFOWA NA LATA 2016 -2020

Józefów, luty 2016

Spis treści:

I WPROWADZENIE	3
II DIAGNOZA ŚRODOWISKA I PROBLEMU	3
III ZASOBY GMINY	6
IV ZAŁOŻENIA PROGRAMU	6
V CELE PROGRAMU	7
VI. REALIZATORZY I PARTNERZY PROGRAMU	9
VII ZASADY FINANSOWANIA	10
VIII MONITORING I EWALUACJA	10

I WPROWADZENIE

Rodzina jest podstawowym środowiskiem funkcjonowania i rozwoju dziecka, które powinno zapewnić mu bezpieczeństwo fizyczne i emocjonalne. Jest również najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Jeżeli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Choroba alkoholowa, przemoc w rodzinie, niewydolność w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, to główne problemy dezorganizujące życie rodziny, którym często towarzyszy problem ubóstwa, długotrwałego bezrobocia, czy zagrożenie bezdomnością. Rodziny takie wymagają stałego wsparcia i monitorowania przez przedstawicieli grup zawodowych: pracowników socjalnych, asystentów rodziny, pedagogów, policji oraz opiekunów świetlic środowiskowych, itp..

Zadaniem gminy jest udzielenie wsparcia rodzinom znajdującym się w sytuacji kryzysowej oraz pomoc w rozwiązywaniu ich problemów życiowych np. w wychowaniu dzieci. Praca z rodziną na poziomie gminy obejmuje analizę sytuacji rodziny, przyczyny kryzysu w tej rodzinie, wzmacnianie jej funkcji, pomoc w integracji rodziny, rozwijanie umiejętności wychowawczych oraz zapobieganie marginalizacji. W sytuacji ingerencji w rodzinie, umieszczenia dzieci poza rodziną - służby gminne powinny dążyć do reintegracji rodziny.

II DIAGNOZA ŚRODOWISKA I PROBLEMU

Józefów jest miastem liczącym 19 097 mieszkańców (dane na dzień 31 grudnia 2015r.), w tym: 10 123 kobiet i 8 974 mężczyzn.

Na terenie miasta znajdują się instytucje: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejski Ośrodek Kultury, Integracyjne Centrum Sportu i Rekreacji, Biblioteka Publiczna, SPZOZ Przychodnia w Józefowie, 2 publiczne Szkoły Podstawowe i 1 publiczne Gimnazjum, gdzie uczy się 1830 dzieci i młodzieży.

W Józefowie funkcjonują dwie świetlice środowiskowe prowadzone przez organizacje pozarządowe. Placówki te organizują dzieciom czas wolny i w miarę potrzeb pomoc w nauce.

Punktem wyjścia do określenia zadań Programu Wspierania Rodziny jest analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Józefowie oraz analiza społeczna Miasta Józefowa zawarta w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Józefowa na lata 2016 – 2020.

W 2015r. z pomocy społecznej skorzystało **267 rodzin (579 osób w rodzinach)**. Z tego dominującą przyczyną zgłoszenia się po pomoc było ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba. Na dzień 31 grudnia 2015r. w PUP w Otwocku było zarejestrowanych 422 osoby (2,2 % ogółu mieszkańców).

Tabela nr 1. Powody ubiegania się o pomoc w 2015 roku.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	Liczba osób w tych rodzinach
Ubóstwo	155	310
Sieroctwo	0	0
Bezdomność	14	19
Potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym wielodzietność	32	155
	12	68
Bezrobocie	123	298
Niepełnosprawność	81	114
Długotrwała lub ciężka choroba	83	148
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem, w tym:	38	139
- rodziny niepełne	23	76
- rodziny wielodzietne	9	52
Przemoc w rodzinie	2	3
Alkoholizm	38	69
Narkomania	1	1
Trudność w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	5	9
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0
Zdarzenia losowe	2	3
Sytuacja kryzysowa	0	0
Klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0

Źródło: MPiPS I-XII 2015

Tabela nr 2. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w 2015 roku.

Typ rodziny	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
1 osoba	135	135
2 osobowa	45	90
3 osobowa	36	108
4 osobowa	26	104
5 osobowa	16	80
6 osób i więcej	9	62

Źródło: MPiPS I-XII 2015

Tabela nr 3. Typy rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną w 2015r.

Typy rodziny rodzin z dziećmi	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
ogółem	81	320
z 1 dzieckiem	26	69
z 2 dzieci	28	105
z 3 dzieci	19	90
z 4 dzieci	3	18
z 5 dzieci	4	30
z 6 dzieci	1	8

Źródło: MPiPS I-XII 2015

Tabela nr 4. Typy rodzin niepełnych objętych pomocą społeczną w 2015 roku.

Typ rodziny wielodzietnej	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin
ogółem	33	128
z 1 dzieckiem	8	18
z 2 dzieci	12	43
z 3 dzieci	8	35
4 i więcej dzieci	5	32

Źródło: MPiPS I-XII 2015

Z powyższych danych wynika, że z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej korzystało 81 rodzin z dziećmi zagrożone wykluczeniem społecznym (30,34% wszystkich osób korzystających).

W 2015 roku MOPS w Józefowie poniósł koszty utrzymania 17 dzieci umieszczonych w systemie pieczy zastępczej.

Program wspierający rodzinę i dziecko został opracowany w celu poprawy sytuacji rodzin z dziećmi znajdujących się w sytuacjach kryzysowych. Podkreślić należy, że zgodnie z zasadą pomocniczości państwo powinno wspierać wysiłki rodziny, a nie zastępować lub wyręczać jej w obowiązkach i staraniach wobec dzieci. Zalecane jest udzielanie pomocy całej rodzinie, zwracając uwagę na profilaktykę i pomoc rodzinom dysfunkcyjnym, a odseparowanie dziecka od rodziny traktować jako środek ostateczny i wyjątkowy.

III ZASOBY GMINY

Program wspierania rodziny będzie służył realizacji gminnej polityki rodzinnej. Działania na rzecz dziecka i rodziny realizują instytucje opisane poniżej :

1. **Urząd Miasta Józefowa** – przyznawanie i wypłacanie świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, przyznawanie i wypłacanie stypendiów, dowozy dzieci niepełnosprawnych, organizowanie wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży;
2. **Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Józefowie** – praca socjalna, pomoc finansowa i rzeczowa , dożywianie dzieci w szkołach, aktywizacja społeczno – zawodowa ;
3. **Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych** – przeciwdziałanie problemom dotyczącym nadużywania alkoholu;
4. **Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie** – wsparcie i pomoc rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy;
5. **Placówki służby zdrowia z terenu gminy** – działalność w zakresie profilaktyki i opieki zdrowotnej;
6. **Placówki oświatowe z terenu gminy** – działalność edukacyjno-wychowawcza, wsparcie psychologiczno- pedagogiczne dla dzieci i rodziców;
7. **Parafie z terenu gminy** – działalność charytatywna, organizowanie wypoczynku, poradnictwo rodzinne.

Wymienione wyżej instytucje wiele swoich działań kieruje w stronę udzielania różnych form pomocy dziecku i rodzinie.

IV ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Program Wspierania Rodziny Dla Miasta Józefowa na lata 2016-2020 jest zgodny z:

- ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013r. poz. 135);
- ustawą z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015r. poz. 163 z późn. zmianami);
- ustawą z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2010r. Nr 125 poz. 842);
- ustawą z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2015r poz. 1286 z późn. zmianami);

V CELE PROGRAMU

Głównym celem programu jest zapewnienie kompleksowego wsparcia rodzinom w przywróceniu im zdolności do pełnienia ich funkcji.

Cele szczegółowe:

Zadania	Realizatorzy i Partnerzy	Planowany termin realizacji
Diagnozowanie i monitoring skali potrzeb i problemów rodzin		
Diagnozowanie rodzin, problemów i monitoring	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji programu	2016-2020
Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny		
Aktywizacja zawodowa rodzin z problemem bezrobocia.	Powiatowy Urząd Pracy, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	2016-2020
Dostarczanie usług i świadczenie pomocy społecznej rodzinom, żyjącym w trudnych warunkach materialnych i rodzinom z problemem niepełnosprawności.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	2016-2020
Pomoc w dostępie dzieci do przedszkoli, współfinansowanie pobytu dzieci w przedszkolach z rodzin wymagających wsparcia.	Urząd Miasta Józefowa, Przedszkola, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,	2016-2020
Zapewnienie dzieciom i młodzieży z ubogich rodzin posiłków w szkole.	Urząd Miasta Józefowa, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Przedszkola, Szkoły	2016-2020
Pomoc w zaopatrzeniu dzieci i młodzieży w artykuły szkolne i podręczniki.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki działające w obszarze oświaty, organizacje pozarządowe	2016-2020
Udzielanie dzieciom i młodzieży stypendiów i zasiłków szkolnych.	Urząd Miasta Józefowa, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	2016-2020
Współorganizowanie i współfinansowanie wypoczynku dzieciom i młodzieży z ubogich rodzin.	Urząd Miasta Józefowa, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe	2016-2020
Współpraca wszystkich instytucji i organizacji na terenie Miasta Józefowa zajmujących się pomocą rodzinie.	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji programu	2016-2020
Wspieranie rodzin zagrożonych patologią, rodzin dysfunkcyjnych w rozwiązywaniu ich problemów życiowych oraz wzmocnienie i wyzwalenie zasobów tkwiących w rodzinach poprzez wzmocnienie funkcji opiekuńczo- wychowawczej rodziny		
Rozbudowa sieci poradnictwa rodzinnego oraz prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień od alkoholu i od innych środków psychoaktywnych..	placówki działające w obszarze oświaty, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Urząd Miasta Józefowa, organizacje pozarządowe, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	2016-2020

Promocja i realizacja programów profilaktycznych, terapeutycznych, psychoedukacyjnych, skierowanych do rodziców i dzieci (dotyczących profilaktyki uzależnień, edukacji w zakresie konstruktywnego spędzania czasu wolnego, edukacji w zakresie doboru właściwych metod wychowania, edukacji dotyczącej radzenia sobie w kryzysie).	placówki działające w obszarze oświaty, Urząd Miasta Józefowa, organizacje pozarządowe	2016-2020
Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez rozwój placówek wsparcia dziennego oraz poprzez sport, rekreację i kulturę.	Urząd Miasta Józefowa, organizacje pozarządowe, Integracyjne Centrum Sportu i Rekreacji, placówki działające w obszarze oświaty	2016-2020
Wspieranie plenerowych imprez sportowych i rekreacyjno-edukacyjnych.	Urząd Miasta Józefowa, organizacje pozarządowe Integracyjne Centrum Sportu i Rekreacji, Miejski Ośrodek Kultury, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	2016-2020
Aktywizowanie seniorów do życia w środowisku rodzinnym i społeczności lokalnej.	Urząd Miasta Józefowa, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Uniwersytet Trzeciego Wieku, organizacje pozarządowe	2016-2020
Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych w dostępie do rehabilitacji zawodowej, społecznej, leczniczej.	Urząd Miasta Józefowa, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, organizacje pozarządowe	2016-2020
Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, przestępczości i uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży.	Urząd Miasta Józefowa, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki działające w obszarze oświaty, organizacje pozarządowe, Policja, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	2016-2020
Współpraca wszystkich podmiotów pracujących na rzecz rodziny w zakresie kreowania i upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu	2016-2020
Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży Zapewnienie dzieciom i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi różnorodnych form pomocy		
Współpraca ze szkołami w zakresie rozwiązywania problemów wychowawczych.	placówki działające w obszarze oświaty, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Policja, kuratorzy	2016-2020
Wspieranie dzieci z rodzin nie posiadających możliwości finansowych w rozwijaniu uzdolnień	Urząd Miasta Józefowa, placówki działające w obszarze oświaty	2016-2020
Rozwój i wzbogacanie istniejących programów profilaktycznych i edukacyjnych	Urząd Miasta Józefowa, placówki działające w obszarze oświaty, organizacje pozarządowe	2016-2020
Promowanie aktywności młodego pokolenia, poprzez wspieranie idei wolontariatu oraz inicjowanie programów wyłaniania liderów młodzieżowych w różnych sferach życia publicznego	placówki działające w obszarze oświaty, organizacje pozarządowe	2016-2020

Organizowanie zajęć pozaszkolnych i pozalekcyjnych	placówki działające w obszarze oświaty,	2016-2020
Tworzenie integracyjnych form wychowania, opieki i nauczania osób niepełnosprawnych	placówki działające w obszarze oświaty, Urząd Miasta Józefowa	2016-2020
Podejmowanie i koordynacja działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej		
Podejmowanie i koordynacja działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu	2016-2020
Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, interwencyjnym ośrodku preadapcyjnym	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	2016-2020
Zapewnienie wsparcia i praca edukacyjno-terapeutyczna z rodzicami, którym ograniczono władzę rodzicielską poprzez umieszczenie dziecka poza rodziną biologiczną	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	2016-2020
Integrowanie i doskonalenie lokalnego systemu wsparcia rodziny, w tym kompetencji kadr działających na rzecz dziecka i rodziny		
Udział w szkoleniach kadr działających na rzecz dziecka i rodziny	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu	2016-2020

VI. REALIZATORZY I PARTNERZY PROGRAMU

Założenia Programu Wspierania Rodziny w ramach swoich kompetencji winny realizować samorządowe jednostki organizacyjne, właściwe organizacje pozarządowe i inne podmioty, w szczególności realizujące zadania na zlecenie Miasta Józefowa oraz osoby specjalizujące się bądź mające kontakt z dzieckiem i rodziną.

Przy realizacji Programu współpracować winny:

a) podmioty publiczne:

- właściwe wydziały i stanowiska Urzędu Miasta Józefowa,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Józefowie,
- przedszkola publiczne,
- szkoły podstawowe i gimnazjalne,
- Straż Miejska,
- Komisariat Policji,
- Miejski Ośrodek Kultury,
- Integracyjne Centrum Sportu i Rekreacji,

b) podmioty niepubliczne:

- przedszkola i szkoły niepubliczne,
- organizacje pozarządowe działające w zakresie profilaktyki i ochrony zdrowia,
- organizacje pozarządowe działające w zakresie pomocy społecznej, edukacji,
- kluby i organizacje sportowe,
- kościoły i związki wyznaniowe,

c) samorządowe służby i instytucje o zasięgu powiatowym, i inne:

- Komenda Powiatowa w Otwocku,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Otwocku,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Otwocku,
- Zakłady opieki zdrowotnej,
- Sąd Rejonowy w Otwocku,
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci.

W realizacji swoich zadań w/w podmioty powinny kierować się dobrem rodziny, a jej wspieranie traktować jako priorytet.

Program jest zobowiązaniem samorządu miasta i jego jednostek do realizacji przyjętych celów, a także ma za zadanie stymulować do ukierunkowanych działań na rzecz dziecka i rodziny.

VII ZASADY FINANSOWANIA

Finansowanie programu odbywać się będzie ze środków:

- budżetu Miasta Józefowa,
- dotacji z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych,
- dotacji z budżetu państwa na realizację zadań zleconych,
- programów rządowych z zakresu wspierania rodziny,
- innych funduszy,
- innych środków pozyskanych w ramach konkursów dotacyjnych.

Środki finansowe na realizację poszczególnych działań będą uwzględniane cyklicznie w rocznych planach finansowych.

VIII MONITORING I EWALUACJA

Cele głównym programu na lata 2013-2015 było **zapewnienie kompleksowego wsparcia rodzinom w przywróceniu im zdolności do pełnienia ich funkcji.**

Powyższy cel realizowany był poprzez cele szczegółowe:

- **Diagnozowanie i monitoring skali potrzeb i problemów rodzin** – diagnoza rodzin i ich problemów odbywa się każdorazowo podczas kontaktów indywidualnych z rodzinami, dokonywana jest podczas bieżącej pracy przez pracowników socjalnych, pracowników szkół, przedszkoli.
- **Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny** – realizacja ustawy o pomocy społecznej, programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie

dożywiania”, ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, . o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi ustawy o wychowaniu w trzeźwości;

- **Wspieranie rodzin zagrożonych patologią, rodzin dysfunkcyjnych w rozwiązywaniu ich problemów życiowych oraz wzmocnienie i wyzwalanie zasobów tkwiących w rodzinach poprzez wzmocnienie funkcji opiekuńczo-wychowawczej rodziny** – zatrudnienie asystenta rodziny, realizacja programu rozwiązywania problemów alkoholowych, programu przeciwdziałania przemocy, organizacja szkolenia „Niepełnosprawność społeczna czyli Zespół Aspergera i zaburzenia pokrewne” skierowanego do rodziców dzieci z Zespołem Aspergera i specjalistów pracujących z rodzinami
- **Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży Zapewnienie dzieciom i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi różnorodnych form pomocy** – programy edukacyjne realizowane przez szkoły, przedszkola, współpraca pracowników socjalnych z pedagogami szkolnymi, kuratorami;
- **Podejmowanie i koordynacja działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej-** zatrudnienie asystenta rodziny, współpraca pracowników socjalnych z pedagogami szkolnymi, kuratorami, współpraca z PCPR w Otwocku
- **Integrowanie i doskonalenie lokalnego systemu wsparcia rodziny, w tym kompetencji kadr działających na rzecz dziecka i rodziny** - działania interdyscyplinarne na rzecz poprawy sytuacji dzieci, organizacja szkoleń z zakresu pomocy rodzinie i dziecku.

Monitoring programu na lata 2016-2020 będzie polegał na zbieraniu i ocenie danych pod kątem realizacji celów programu.

Zebrane informacje będą wykorzystane do planowania działań profilaktycznych , które będą wpisywane w formie zadań do wykonania przez poszczególne instytucje i organizacje realizujące program .

Przewodniczący Rady Miasta Józefowa

Cezary Łukaszewski